

ACTIVITĂȚI CULTURAL-EDUCATIVE ORGANIZATE DE MUZEUL DELTEI DUNĂRII—TULCEA

Maria POPESCU

Ritmul dezvoltării societății noastre socialiste solicită din partea fiecărui om atît sporirea cunoștințelor profesionale cît și lărgirea orizontului cultural-științific.

În acest nou context se impune elaborarea unui program, mai vast și mai complex, privind activitatea cultural-educativă desfășurată de muzeu cu diversele categorii de oameni, problemă pusă în discuție, în repetate rînduri, și pe plan internațional. Și aceasta pentru că muzeul, ca instituție de știință și cultură, are un rol deosebit în formarea omului, a concepției sale despre lume și viață. Vom încerca să prezentăm, aici, cele mai semnificative acțiuni educative organizate de Muzeul Deltei Dunării.

Cum e și firesc, vom începe cu trecerea în revistă a activităților desfășurate în cadrul expoziției permanente, care oferă vizitatorilor o sinteză și în același timp un ghid asupra a ceea ce este mai reprezentativ în flora, fauna și pitorescul celui mai tînăr pămînt al țării, celui mai îndrăgit colț natural — Delta Dunării. Pentru că această unitate de cultură, redeschisă de mai mulți ani, este bine-cunoscută de foarte mulți dintre cititorii revistei, nu se va insista asupra modului său de organizare. De precizat că s-a urmărit ca expoziția să aibă în primul rînd un rol de răspîndire a științei și secundar de informare turistică.

În dialogul cu vizitatorii e greu să se aprecieze gradul în care sînt asimilate datele prezentate, însă sînt indici cu ajutorul cărora se poate stabili dacă expoziția place marelui public. În acest sens sînt grătore însemnările din cartea de onoare și numărul de vizitatori care, la muzeul tulcean, a crescut de la cca 30 000 în 1964 la peste 60 000, cifră care se menține de cîțiva ani. Pentru instruirea tineretului școlar acțiunile organizate de muzee pot căpăta un caracter permanent. Dar, în acest caz, legătura școală-muzeu trebuie să aibă la bază un program bine stabilit, la începutul fiecărui an școlar, în conformitate cu planul de învățămînt. E adevărat că la noi nu s-a ajuns încă la această formă perfectă de colaborare, dar s-au organizat diferite acțiuni cu elevii, în cadrul muzeului. Între metodele instructiv-educative mai frecvent folosite în ultimul timp se înscriu: lecții curente sau de recapitulare, teme în cadrul orelor de dirigiență, cercuri cu elevii ș.a. Exponatele se pretează îndeosebi pentru desfășurarea lecțiilor de zoologie, iar conversațiile purtate în fața bazinelor de la acvarium, întotdeauna au avut un succes deosebit. Materialele documentare care reliefează geneza și evoluția Deltei Dunării, ca și datele referitoare la bogăția stuficolă a acestei zone, sînt utilizate în organizarea unor lecții recapitulative de geologie sau geografie economică.

Alt procedeu se referă la lecțiile unor cercuri, organizate în școli, și care folosesc documente, cărți, materiale arheologice, numismatice, piese naturalizate etc., din colecțiile muzeului. Pentru desfășurarea acțiunilor care solicită materialele amintite mai sus se amenajează săli, în cadrul muzeului, unde se pot folosi aparate de proiecție și se pregătesc microexpoziții cu materiale legate de conținutul expunerii. S-au organizat și cercuri care și-au desfășurat întreaga activitate la muzeu, ca cel de taxidermie, nu atît pentru formarea unor cadre care să participe la îmbogățirea colecțiilor școlare,

ci indeosebi pentru aprofundarea cunoștințelor de biologie, formarea unor aptitudini de cercetare, de ordine etc. și care urma să grupeze în special elevi care își vor continua studiile în facultăți de biologie, agronomie ș.a.

Imposibilitatea de a rezerva în cadrul muzeului un spațiu cercului respectiv a făcut ca el să fie transferat la Casa pionierilor, unde s-a divizat în cercul de acvaristică și cel de biologie, ambele îndrumate științific de instituția noastră.

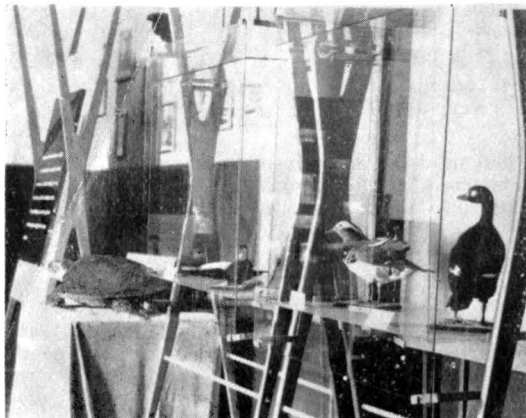
O altă formă de colaborare între muzeu și școală, însă de data aceasta prin intermediul U.T.C.-ului a constituit-o participarea elevilor la săpăturile arheologice. Timp de trei ani au lucrat, în perioada vacanței de vară, elevi ai liceelor teoretice, școlii profesionale de mecanici agricoli și liceului pedagogic, pe șantierul de la Enisala.

Ceea ce ni se pare mai important de reliefat în acest context este faptul că tinerii, care au lucrat cu plăcere și pasiune, în munca lor de viitor, ca mecanizatori agricoli sau dascăli, vor fi salvatorii unor monumente sau tezaur. Dorința lor de a cunoaște cât mai mult despre vechile așezări de pe teritoriul județului, despre formarea și dezvoltarea poporului român, s-a manifestat atât în excursiile făcute la monumentele istorice din împrejurimi, cât și în cadrul scurtelor expuneri de specialitate ținute în timpul liber. La încheierea lucrărilor de pe șantier, în fiecare an, s-au organizat expoziții temporare sau itinerante, atât în școlile din cadrul cărora au participat elevi pe șantier, cât și în satele din apropierea șantierului. Între expozate au predominat materialele scoase în timpul lucrărilor din anul respectiv. Expozițiile au fost însoțite și de conferințe sau simpozioane care au subliniat importanța descoperirilor făcute pentru istoria locală și chiar pentru istoria țării.

În felul acesta acțiunile au contribuit la întregirea cunoștințelor privind istoricul locurilor natale, au trezit dorința, și altor tineri, de a cunoaște monumentele istorice, a le păstra și a participa la lucrările de degajare a altor obiective.

Pentru a face cunoscute documente și piese deosebite, materiale arheologice aflate în depozite, se organizează expoziții temporare sau itinerante. Ultima formă expozițională este utilizată în mare

EXPOZIȚIA ITINERANTĂ „ANIMALE RARE” ÎN
COLECȚIA MUZEULUI DELTEI DUNĂRII, TULCEA

EXPOZIȚIA ITINERANTĂ „PĂSĂRI FOLOSITOARE
AGRICULTURII”

măsură și cu succes. Prin intermediul ei s-au prezentat frumuseți ale peisajului dobrogean, bogăția cinegetică, arta populară dobrogeană, relațiile de schimb și influența factorului grecesc asupra localnicilor etc.

Colecția secției de științele naturii păstrează și câteva specii rare sau apărute accidental pe teritoriul Dobrogei: șacalul (*Canis aureus*), foca-cu-burtă-albă (*Monachus monachus*), furtunarul (*Puffinus puffinus*), broasca țestoasă marină (*Caretta caretta*) etc., care au alcătuit materialul expoziției „*Rarități din colecția Muzeului Deltei Dunării*”. În toate centrele expoziția a fost însoțită de conferințe și seri de filme documentare, iar în localitățile cu licee teoretice s-a prezentat, pentru clasele VII—XII, o expunere mai vastă, axată pe biologia și ecologia speciilor prezentate, urmată de vizitarea expoziției și vizionarea filmului „*Din viața peștilor exotici*”.

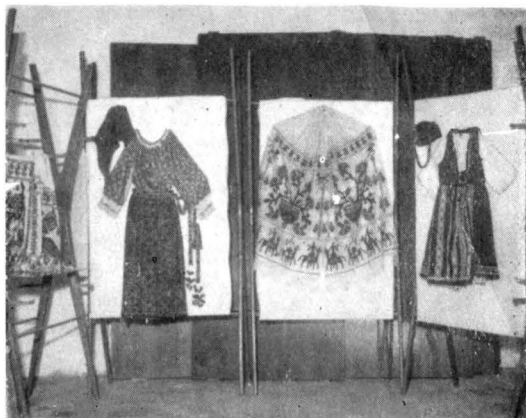
Și cum acțiunile educative au scopul de a transmite celor cu care venim în contact probleme dezlegate și cercetate, dar mai puțin cunoscute, înțelese și utilizate în practică de către oameni, s-a considerat utilă și organizarea expoziției itinerante „*Păsări folositoare agriculturii*”. De-a lungul timpurilor omul a descoperit noi și noi metode de combatere a dăunătorilor arborilor, plantelor cultivate, împotriva cărora a folosit cu succes pulberi insecticide, emulsii, soluții ș.a. Dar, având la dispoziție metodele de combatere chimică a neglijat pe cele biologice bazate pe folosirea dușmanilor naturali ai dăunătorilor. Astfel, păsări încă prigonite de unii, ca bufnița, cucuveaua, sau trecute cu vederea (sfrânciocii, pițigoi, aușelul, lăstunii) au format obiectul expoziției anunțate mai sus. Discuțiile avute cu vizitatorii au dovedit necesitatea extinderii cunoașterii și ocrotirii și asupra altor viețuitoare. Ca urmare în anul 1972 expoziția îmbogățită „*Ajutoare ale omului*”, va prezenta un număr mai mare de specii folositoare.

Alături de exponatele naturalizate, vor fi expuse diagrame care ilustrează componența hranei, metode de atragere a păsărilor folositoare, T-uri pentru răpitoarele de zi, cuiburi artificiale, hrănitori pentru păsările care ierneză la noi.

Ritmul tumultuos al transformărilor economice și culturale, noile cerințe și exigențe, determină în mod firesc înlocuirea unor forme mai vechi ale creației populare prin altele noi. Acest fapt a determinat pe specialiștii secției de etnografie să treacă la achiziții de obiecte de artă populară pe tot cuprinsul județului, dar fără a neglija necesitatea popularizării talentului și îndemnării artistului popular care a creat imagini pline de vitalitate. Manifestările folclorice mai deosebite au fost însoțite de expoziții care au prezentat covoare, păretare, țesături decorate cu bogate și diverse motive ornamentale executate cu deosebită fantezie, toate apreciate în mod deosebit de vizitatori. Dar cum variatele domenii de creație artistică populară, gustul pentru frumos și îndemnarea, sint reunite în interiorul țărănesc, localnicii ca și turiștii veniți pe plaiurile dobrogene, vor putea vizita și admira, din vara acestui an,

ELEVI PE ȘANTIERUL ARHEOLOGIC
DE LA ENISALA

EXPOZIȚIA ITINERANTĂ „ARTA POPULARĂ
ROMÂNEASCĂ DIN NORDUL DOBROGEI”

prima casă țărănească restaurată în situ, cu tot inventarul ei, în localitatea Enisala, nu departe de țărmul lacului Razim și cetatea Heracleea.

Manifestările cultural-educative menționate mai sus au fost însoțite de conferințe sau simpozioane și filme documentare adecvate.

O altă formă de activitate, ceva mai nouă, se referă la brigada științifică, alcătuită din specialiștii tuturor secțiilor, care, prezenți într-o localitate, înfățișează ceea ce este caracteristic zonei respective. În felul acesta localnicii își întregesc cunoștințele în legătură cu unele bogății ale solului și subsolului, a utilității lor, cunosc vechimea localității, ca și așezările care au precedat-o, construcțiile arhitectonice tipice. Această formă s-a dovedit a fi deosebit de atractivă, sătenii participând în număr mare la asemenea manifestări.

În rindul manifestărilor educative organizate de muzeu se înscrie și nobila acțiune de răspindire a ideilor de ocrotire a tuturor monumentelor de pe raza de activitate a instituției, întrucât de aceasta depinde, în mare măsură, salvarea, conservarea și valorificarea într-o manieră cultural-științifică a rezervațiilor și monumentelor naturale și istorice.

Pentru ca oamenii să cunoască și să participe la acțiunea de păstrare a peisajului natural, a elementelor rare din floră și faună, a vestigiilor istorice și a arhitecturii locale, s-au organizat pe această temă conferințe și simpozioane, în cadrul cluburilor, al caselor și căminelor culturale, însoțite de filme documentare referitoare la monumente istorice sau ale naturii de pe teritoriul Dobrogei de nord și Deltei Dunării.

Animați în permanență de dorința de a folosi cele mai atractive și eficiente metode de educare în cadrul acțiunilor de ocrotire, s-a organizat expoziția itinerantă „*Frumuseți naturale și elemente ocrotite din județul Tulcea*”. Vizitatorul cunoaște, prin intermediul diapozitivelor alb-negru și color aspecte ale peisajului din horstul dobrogean — stîncăriile golașe ale Măcinului, dealurile împădurite, stepa presărată cu maci și elemente tipice zonelor subtropicale, iar din cea de-a doua zonă geografică a județului — Delta Dunării, sint redată aspecte din rezervațiile naturale: Letea, Perișor-Zătoane etc. Pentru fiecare zonă amintită sint prezentate speciile rare declarate monumente ale naturii sau protejate de legea vinătorească.

Legăturile permanente cu țăranii cooperatori, mecanizatorii agricoli, intelectualii din județ, din partea cărora s-au primit informații referitoare la descoperiri arheologice, uneori la acțiuni de brăconaj, de distrugeri ale monumentelor istorice etc., au condus la necesitatea constituirii Asociației pentru ocrotirea monumentelor din județul Tulcea. Strinși în jurul ei, iubitorii de natură și prețuitorii trecutului nostru istoric pot acționa mai eficace pentru salvarea și ocrotirea obiectelor etnografice, a urmelor arheologice și a frumuseților naturale.